

Het palet van een TOPGGz-instelling

Mondriaan heeft het eerste topklinische centrum met expliciete focus op persoonlijkheidsstoornissen bij ouderen. Psychiatrische zorg voor ouderen is enorm belangrijk, vinden Sylvia Heijnen-Kohl (Zorgdirecteur Ouderen bij Mondriaan en Klinisch psycholoog/psychotherapeut) en prof. dr. Bas van Alphen (bijzonder hoogleraar Klinische ouderpsychologie en manager behandelingen van het topklinisch centrum voor ouderen met persoonlijkheidsstoornissen van Mondriaan). Zij lichten hun standpunt toe.

Waarom is aandacht voor persoonlijkheidsstoornissen bij ouderen zo belangrijk?

Van Alphen: “De hoge prevalentie: van de algemene bevolking heeft zo’n 8 procent een persoonlijkheidsstoornis, bij ouderen loopt dat op naar circa 50 procent die GGZ-hulpverlening krijgen. Een tweede punt is dat deze stoornissen interfereren met behandelingen voor andere aandoeningen. En als derde wil ik noemen dat deze ouderen vaak in een verkeerde zorgroute terecht komen, bijvoorbeeld de somatische zorg, terwijl ze eigenlijk in de ouderenpsychiatrie terecht horen.”

Hoe komt het dat persoonlijkheidsstoornissen juist bij deze ouderen zoveel voorkomen?

“Persoonlijkheidsstoornissen zijn vaak gekoppeld aan andere psychiatrische aandoeningen, zoals depressie of angstproblematiek. Met het ouder

worden doven persoonlijkheidsstoornissen niet uit, zoals lang werd gedacht. Het hoort bij de topklinische functie van Mondriaan om de maatschappij en zorgprofessionals erop attent te maken dat persoonlijkheidsstoornissen voorkomen en hoe je ze kunt detecteren. Daarnaast zorgen we voor de juiste, passende behandeling. Veel ouderen met psychische klachten worden onderbehandeld, zo wordt bijvoorbeeld weinig psychotherapie toegepast.”

Over diagnose gesproken, hoe heeft Mondriaan dit verbeterd?

“We werken al zo’n 20 jaar aan de ontwikkeling en validering van instrumenten om de diagnose te verbeteren. Zo hebben we bijvoorbeeld de GPS, de Gerontologische Persoonlijkheidsstoornissen Schaal, ontwikkeld. Dit is gevalideerd voor allerlei typen ouderen in de algemene bevolking, maar ook voor de huisartsenpraktijk, GGZ en klinische geriatrie. De GPS gebruiken we om patiënten allereerst te screenen, niet om al een gerichte diagnose te stellen. Voor een huisarts kan dit een prima hulpmiddel zijn om een eerste indicatie te krijgen en door te verwijzen naar de GGZ. Maar we doen ook veel ander onderzoek en passen dit toe in de klinische praktijk. We geven hierover ook onderwijs aan artsen in de regio en daarbuiten, met als doel dat de ouderen de juiste zorg krijgen.”

Hoe ziet deze zorg eruit?

“Bij Mondriaan volgen we drie lijnen,

onderzoeks- en interventielijnen. De belangrijkste is de psychotherapeutische lijn, of personalized care. Met psychotherapeutische interventies behandelen we patiënten met persoonlijkheidsproblematiek, met goede resultaten. De tweede lijn is de mediatietherapie, waarbij we de omgeving tools geven om zo goed mogelijk met het gedrag van de patiënt om te gaan. Dit doen we op een gepersonaliseerde wijze en deze behandelingsvorm is geïndiceerd als de patiënt zelf geen behandeling wenst of kan ondergaan. De derde lijn is personalized medicine of farmacotherapie. We steken in op het terugdringen van de hoeveelheid medicijnen die deze mensen vaak innemen en op een voorschrijving van juiste medicatie.”

En heeft het, met het oog op de hoge leeftijd van deze mensen, zin?

“Ja, mits de juiste indicatie voor behandeling wordt gesteld. En onze ervaring leert dat in het begin wel meer motivatie en uitleg nodig zijn.”

Mondriaan is een topklinisch centrum ouderenpsychiatrie. Wat betekent dat voor uw positie in de regio en daarbuiten?

Heijnen-Kohl: “Als topklinisch centrum zijn wij duidelijk extern op samenwerking gericht. Andere GGZ-instellingen consulteren ons en we werken soms samen in studies en onderzoekslijnen. In de ouderenpsychiatrie werken we veel samen in de keten en zeker in deze richting kunnen we samen verdere

stappen zetten. Dat gebeurt al, in de ouderenpsychiatrie en in de verzorgings- en verpleeghuizen. En ook in de richting van de eerste lijn. Als topklinisch centrum zijn onze behandelingen innovatief, worden deze behandelingen getoetst op effectiviteit en verzorgen we van regionaal tot internationaal onderwijs aan alle specialistische opleidingen, inclusief de klinische geriatrie.”

Bas van Alphen en Sylvia Heijnen

Meer informatie

www.mondriaan.eu
www.topggz.nl/afdeling/topklinisch-centrum-voor-ouderen-met-persoonlijkheidsstoornissen